

BOŠ
BEOGRADSKA
OTVORENA
ŠKOLA

PROGOVORI O PREGOVORIMA

72/2021

Bilten o procesu pregovora
o pristupanju Srbije Evropskoj uniji

Promene u pregovaračkom timu

KORACI UNAZAD

TEMA BROJA STR. 4–5

KOLUMNA STR. 10–12

Pet meseci kasnije

ŽIVOT U REALNOSTI BREGZITA

AKTUELNO STR. 13–15

Druga faza dijaloga vlasti i opozicije

UDARANJE U KLIN I PLOČU

ДИЈАЛОГ ПРОМЕНА

ПОДРШКА РЕФОРМАМА КРОЗ САРАДЊУ
ОРГАНИЗАЦИЈА ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА
И ЗАВНИХ ВЛАСТИ

PREDSTAVLJAMO STR. 16–17

Dijalog promena

PODRŠKA REFORMAMA KROZ STALNI
RAZGOVOR

CIVILNO DRUŠTVO ZA
UNAPREĐENJE PRISTUPANJA
SRBIJE EVROPSKOJ UNIJI

Švedska
Sverige

- 3** | **PREGLED MESECA**
- 4** | **TEMA BROJA**
Promene u pregovaračkom timu
KORACI UNAZAD
- 6** | **MIŠLJENJE**
Biti novinar u Srbiji 2021. godine
SAMI PROTIV SVIH
- 8** | **U FOKUSU**
Zagađenje vazduha i region
BORBA ZA GOLI ŽIVOT
- 10** | **KOLUMNA**
Pet meseci kasnije
ŽIVOT U REALNOSTI BREGZITA
- 13** | **AKTUELNO**
Druga faza dijaloga vlasti i opozicije
UDARANJE U KLIN I PLOČU
- 16** | **PREDSTAVLJAMO**
Dijalog promena
PODRŠKA REFORMAMA KROZ STALNI RAZGOVOR

PRIJAVITE SE OVDE DA REDOVNO DOBIJATE MESEČNI BILTEN O PROCESU PREGOVORA SRBIJE SA EU

IMPRESUM

Izdavač: Beogradska otvorena škola (BOŠ)
Bulevar oslobođenja 177, 11000 Beograd, Srbija
www.bos.rs

Urednici: Jelena Jorgačević, Tamara Arsić, Branislav Cvetković

Autori: Bojana Džulović, Nikola Krstić, Tamara Arsić, Branislav Cvetković, Marina Lukić

Lektura: Marijana Milošević

Dizajn i prelom: Damir Matić

Ova publikacija je nastala u okviru projekta „Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji” koji Beogradska otvorena škola realizuje uz podršku Švedske. Stavovi i mišljenja autora izneti u ovoj publikaciji ne predstavljaju nužno i mišljenje Beogradske otvorene škole i donatora.

19. april

Umesto pregovaračkog tima formira se Koordinacija za vođenje pregovora

Vlada Republike Srbije predložila je Odluku o uspostavljanju Koordinacije za vođenje pregovora o pristupanju Srbije Evropskoj uniji i obrazovanju Tima za podršku pregovorima. Prema ovom predlogu, Koordinacija za vođenje pregovora će biti glavno političko telo u procesu pristupanja, dok će Tim za podršku pregovorima biti obrazovan sa ciljem da obavlja operativne zadatke, priprema i izrađuje nacрте pregovaračkih pozicija Srbije u pristupnim pregovorima sa Evropskom unijom. **Više...**

22. april

Ukida se funkcija šefa pregovaračkog tima, uvode se koordinatori klastera

Reorganizacija strukture pregovaračkog tima za pristupne pregovore Srbije sa Evropskom unijom se nastavlja. Pored vesti o formiranju dva nova tela, Koordinacije za vođenje pregovora i Tima za podršku pregovorima, Srbija formira uspostavlja poziciju koordinatora klastera. Svaki od šest klastera imaće svog koordinatora. Pored toga, funkcija šefa pregovaračkog tima se ukida, a glavni pregovarač jeste resorni ministar, odnosno ministarska za evropske integracije Jadranka Joksimović, koja će rukovoditi radom Koordinacije za vođenje pregovora. **Više...**

9. maj

Širom Srbije obeležen Dan Evrope

Povodom Dana Evrope, odnosno Dana pobede saveznika u Drugom svetskom ratu, Delegacija Evropske unije organizovala je niz događaja u 11 gradova u Srbiji. Za Evropsku uniju ovaj dan je prilika da se podseti na Šumanovu deklaraciju, temeljni dokument u nastanku Evropske unije i prilika za podsećanje i isticanje evropskih vrednosti. **Više...**

17. maj

Državljeni Evropske unije u Britaniji strahuju da ne postanu građani drugog reda

Britanska Nezavisna agencija za monitoring ljudskih prava (IMA) sprovela je anketu u kojoj je obuhvatila 3.000 državljana Evropske unije koji žive u Velikoj Britaniji. Više od četvrtine tih državljana ima utisak da nisu ravnopravni sa vlasnicima britanskog pasoša. Preko 30% ispitanika navelo je da se ne pouzdaju da će britanske javne službe poštovati njihova građanska prava. Osobe koje imaju državljanstvo neke članice EU, a žive u Velikoj Britaniji, imaju rok do 30. juna da i zvanično legalizuju svoj boravak na ostrvu. **Više...**

Promene u pregovaračkom timu

KORACI UNAZAD

Najpre, zastoje u pregovorima Srbije sa EU nije posledica prethodne metodologije i njene neefikasnosti, već isključivo nepostojanje političke volje da se sprovedu reforme u ključnim oblastima. Reorganizacija našeg pregovaračkog tima otvorila je i pitanje izbora i odgovornosti novoformiranih pozicija. Koordinator klastera i ministarka odgovaraće za svoj rad Vladi, a ne Parlamentu, koji je i ovoga puta skrajnut. Nejasno je na koji način će najviše zakonodavno telo, ali i Odbor za evropske integracije biti uključeni u sam proces. Dakle, najbitnija tela opet su potisnuta u drugi plan.

Pozicija šefa pregovaračkog tima Srbije sa Evropskom unijom više od godinu i po dana je bila upražnjena. Odlazak Tanje Mišćević 2019. godine označio je početak agonije i, blago rečeno, zastoja na putu Srbije ka Evropskoj uniji. Malo ko bi pomislio da će država koja je kandidat za članstvo jednu od najbitnijih pozicija držati upražnjenom više od 500 dana. Naročito ukoliko uzmemo u obzir da promena glavnog pregovarača predstavlja pravu retkost u zemljama kandidatima, odnosno da dosad nije zabeležen takav slučaj u procesu pregovaranja. Moglo bi se zaključiti da smo mi, gotovo uvek, izuzetak od svakog pravila.

Odlazak Tanje Mišćević nije značio samo odlazak glavnog operativca u pregovorima. Njeno povlačenje u narednih godinu dana dovelo je i do osipanja gotovo kompletnog pregovaračkog tima, ljudi sa integritetom i iskustvom u procesu pristupanja. Ova činjenica nije prošla nezabeleženo ni u izveštajima Evropske komisije.

Odlazak Tanje Mišćević nije značio samo odlazak glavnog operativca u pregovorima. Njeno povlačenje u narednih godinu dana dovelo je i do osipanja gotovo kompletnog pregovaračkog tima, ljudi sa integritetom i iskustvom u procesu pristupanja. Ova činjenica nije prošla nezabeleženo ni u izveštajima Evropske komisije. U svojim izveštajima, više puta su pozivali nadležne u Srbiji da imenuju šefa pregovaračkog tima i na taj način unaprede administrativne kapacitete Ministarstva,

Izvor: europeanwesternbalkas.rs

budući da se osipanje članova negativno odrazilo na sposobnost pregovaračkog tima da ispuni svoju koordinacionu ulogu. Zvanični Beograd dugo je ignorisao ove pozive, a onda je doneta odluka da se pozicija glavnog pregovarača zvanično ukine, a tim za pregovore reorganizuje, kako su rekli, u skladu s novom metodologijom po kojoj ćemo nastaviti naš put ka EU.

Između reči i dela

Iako aktuelna vlast ističe da su EU integracije primarni i jedan od najvažnijih ciljeva Srbije, svakodnevna praksa pokazuje drugačiju sliku. Konstantno ugrožavanje slobode medija i pritisci na novinare, pravosuđe koje se može opisati na sve načine osim da je nezavisno, ali i gotovo jednopartijski parlament koji, usled retorike i načina rada, gubi legitimitet, vode nas svuda osim ka Evropskoj uniji. Ukoliko dodamo i nepostojanje

glavnog operativca u pregovorima sa EU, a potom i zvanično ukidanje ove pozicije, možemo zaključiti da smo na tom putu i dalje isuviše daleko, ne samo od zvaničnog članstva već i od svih vrednosti i principa na kojima počiva evropska zajednica naroda.

Za sedam godina koliko zvanično pregovaramo o uslovima za pristupanje evropskoj porodici, ne možemo se pohvaliti dobrom dinamikom i otvorenim poglavlja. U 2021. godinu Srbija ulazi sa 18 otvorenih poglavlja od ukupno 35 i svega dva privremeno zatvorena. Tokom prošle godine nijedno poglavlje nije otvoreno. Ovo znači ne samo odsustvo dobre dinamike u pregovorima već i značajno usporavanje procesa u odnosu na prethodne godine. Usporavanje koje je započeto odlaskom Tanje Mišćević, ali i odsustvom bilo kakve strategije za put Srbije ka Evropskoj uniji. Pored toga, usporavanje procesa bilo je ispraćeno čestim i brojnim kritikama koje stižu iz Brisela, upućenih, pre svega, zbog odsustva reformi u najznačajnijim oblastima.

Najbitnije – u drugom planu

Ipak, da se vratimo na Srbiju i strukturu pregovaračkog tima. Promena metodologije o pristupanju dovela je i do reorganizacije našeg tima za pregovaranje. Glavnu ulogu u procesu imaće novoformirano telo, Koordinacija za vođenje pregovora o pristupanju Republike Srbije, čijim radom rukovodi glavni prego-

Gotovo smo na polovini tekuće godine, a nije vidljiv nikakav napredak u procesu pregovora, osim, naravno, spomenutih izmena i reorganizacije u timu, koje, zasad, ne možemo tumačiti kao napredak. Naredne godine ulazimo u izbornu godinu, što praktično znači i zastoj na gotovo svim operativnim poljima delovanja, pa tako i na polju EU integracija.

varač, odnosno ministarka za evropske integracije Jadranka Joksimović. Reorganizacija je dalje dovela do toga da Srbija više neće imati Tim za vođenje pregovora sa Evropskom unijom, niti šefa Tima, već Tim za podršku pregovorima. U Timu za podršku pregovorima biće koordinatori šest klastera u okviru kojih su sada raspoređena dosadašnja pregovaračka poglavlja. Koordinator ovih klastera, koji će biti članovi Tima za podršku pregovorima, imenovaće Vlada iz redova članova Vlade. Koordinator će direktno biti odgovorni ministarki Jadranki Joksimović, a svi zajedno Vladi Republike Srbije.

Izvor: insajder.net

Iako na prvi pogled ovakva struktura deluje logično i u skladu s novom metodologijom po kojoj ćemo nastaviti pregovore, dublja analiza otvara pitanja i problematiku koja nije nepoznata. Najpre, zastoj u pregovorima Srbije sa Evropskom unijom nije posledica prethodne metodologije i njene neefikasnosti, već isključivo nepostojanje političke volje da se sprovedu reforme u ključnim oblastima, pre svega u oblastima vladavine prava, slobode medija i nezavisnosti pravosuđa, bez kojih će nam vrata EU biti zatvorena. Zatim, pitanje izbora i odgovornosti novoformiranih pozicija. Koordinator klastera i ministarka odgovaraće za svoj rad Vladi, a ne Parlamentu, koji je i ovoga puta skrajnut. Nejasno je na koji način će najviše zakonodavno telo, ali i Odbor za evropske integracije biti uključeni u sam proces. Dakle, najbitnija tela opet su potisnuta u drugi plan.

Gotovo smo na polovini tekuće godine, a nije vidljiv nikakav napredak u procesu pregovora, osim, naravno, spomenutih izmena i reorganizacije u timu, koje, zasad, ne možemo tumačiti kao napredak. Naredne godine ulazimo u izbornu godinu, što praktično znači i zastoj na gotovo svim operativnim poljima delovanja, pa tako i na polju EU integracija. Podrška građana procesu pristupanja je među najnižima u regionu i menja se iz dana u dan, u zavisnosti od dnevno-političkih događaja i izjava najviših zvaničnika, pre svih predsednika države. Kako će u praksi funkcionisati novoformirana tela ostaje da vidimo, negde u pauzi između izbora i borbe s pandemijom covid-19.

*Bojana Džulović,
Beogradska otvorena škola*

Biti novinar u Srbiji 2021. godine

SAMI PROTIV SVIH

Polako počinju da blede i sve one odluke, što cvile za medijskim pluralizmom, istinskom slobodom izveštavanja, poštenim projektom sufinansiranjem i sveopštom popravkom opustoštene medijske scene, koje su usvojene u Medijskoj strategiji. Ako je se više iko i seća.

Poslednji izveštaji Evropskog parlamenta i *Freedom Hausa* za 2020. pokazali su još jednom da Srbija lebdi u medijskom mraku.

Višegodišnji naponi vlasti da se uguši svaka kritička misao i da se ničim ne okrnji kult ličnosti Aleksandra Vučića konačno su urodili plodom. A onda je pandemija covid-19 za takav hibridno-autoritarni režim – koji je jednom nogom u (ne)otvorenim pregovorima za pristup Evropskoj uniji, a drugom u uterivanju straha u kosti svojih građana – došla kao kašika u med.

Ubedljivi rezultati represije

Bez imalo šale, a prema izveštaju Evropskog parlamenta, koji je uz Predlog rezolucije sačinio izvestilac EP za Srbiju Vladimir Bilčik, od Srbije se traže ubedljivi rezultati slobode izražavanja. Parlament naglašava i da kampanja zastrašivanja i klevetanja političkih protivnika i predstavnika medija koje sprovode poslanici na zasedanju Narodne skupštine predstavljaju kršenje osnovnih demokratskih vrednosti, te je zgrožen nedavnim orkestriranim napadima nekoliko poslanika i provladinih medija na istraživačke novinare i

Srbija ima istoriju hroničnog nasilja nad novinarima. Od (i dalje nerazjašnjenog) ubistva Dade Vujasinović, preko smrtonosnog prebijanja Milana Pantića i ubistva Slavka Ćuruvije sa 14 metaka u leđa, do postavljanja bombe pod prozor Dejana Anastasijevića – sve je ostalo zamršeno, a očigledno je da delovima državnih struktura ne odgovara da se otkrije istina. Kako bi novinarska profesija prošla da je Srbija ponovo u ratnom stanju – od te pomisli podilazi jeza.

Izvor: cenzolovka.rs

članove civilnog društva. Stoga je izrazio i žaljenje u svom izveštaju zbog pogoršanja slobode medija i povećanja broja uvredljivih reči, zastrašivanja i govora mržnje.

S druge strane, kao što je gore pomenuto, *Freedom Haus*, konstatovao je da je: broj nezavisnih medija ostao uglavnom stabilan, mada imaju ograničenu mogućnost da stignu do građana Srbije.

Freedom Haus se poziva na podatke Nezavisnog udruženja novinara Srbije koje je za prošlu godinu prijavilo veliko povećanje broja registrovanih napada na novinare.

Takođe, pominju i najekstremniji primer hapšenja novinarke Ane Lalić zbog toga što je pisala o neadekvatnoj opremljenosti i katastrofalnim uslovima u Kliničkom centru Vojvodine za vreme vanrednog stanja. Istovremeno, potez Uprave za sprečavanje pranja novca pri Ministarstvu finansija, koja je tražila informacije o bankovnim računima 20 novinara i aktivista, kao i 37 organizacija (među kojima su mnoge medijske), predstavlja jući to kao deo istrage o finansiranju terorizma i pranju novca,

ocenili su kao namerni pokušaj učutkivanja i zastrašivanja onih koji kritikuju vlast.

Međutim, ni izveštaj Evropskog parlamenta, kao ni *Freedom House* nisu jedini koji su konstatovali da Srbija tone sve dublje. Tu su i Reporteri bez granica koji kažu da je Srbija na „ponosnom“ 93. mestu sveta po slobodi medija; zatim, izveštaj *Amnesti internešenela* takođe veli da je tokom lokdauna u Srbiji usledila frapantna represija nad novinarima; naravno, i u najnovijem izveštaju Saveta Evrope piše da je naneta ogromna šteta slobodnom i nezavisnom novinarstvu.

Drugim rečima, slobodnomedijske „čestitke“ stižu iz svih delova sveta.

Štangle, požari i hapšenja

A sada ozbiljno – na primeru podmuklog napada na novinara Daška Milinovića u Novom Sadu država je pokazala kako može fantastično da funkcioniše kada nije umešana u zločin. Dok smo stigli do večernje *Slagalice*, počinioci tog zlodela su privedeni, a nalogodavac pronađen. Popečitelj unutrašnjih poslova Aleksandar Vulin je čak i snimak hapšenja obelodanio.

Međutim, s druge strane ogledala, Milan Jovanović, novinar kome su zapalili dom, a za to je prvostepeno osuđen Dragoljub Simonović, istaknuti član Srpske napredne stranke i bivši gradonačelnik Grocke, vucarao se dve godine po sudu kako bi zadovoljio pravdu, koja je sada opet na staklenim nogama. I na ovom se primeru ogoljeno vidi: kada Partija pušta svoje niz vodu, na dnu im postavi dušek, da ublaži pad.

Ana Lalić, novinarka koja je privedena tokom vanrednog stanja, postala je najpoznatiji primer u svim svetskim izveštajima kako državna mašinerija reaguje u ekstremnim situacijama.

Ali, nije ovo ništa novo. Srbija ima istoriju hroničnog nasilja nad novinarima. Od (i dalje nerazjašnjenog) ubistva Dade Vujasinović, preko smrtonosnog prebijanja Milana Pantića i ubistva Slavka Ćuruvije sa 14 metaka u leđa, do postavljanja bombe pod prozor Dejana Anastasijevića – sve je ostalo zamršeno i očigledno je da delovima državnih struktura ne odgovara da se otkrije istina. Kako bi novinarska profesija prošla da je Srbija ponovo u ratnom stanju – od te pomisli podilazi jeza.

Paradoksi i prividi

U mnogobrojnim izveštajima locirani su problemi koji ovu zemlju konstantno muče.

Činjenica je da se poslednjih nekoliko godina dešava erozija ljudskosti u srbijanskom društvu, međutim, novinari i novinarke se dodatno dehumanizuju i progone. Domaća novinarska i

Izvor: cenzolovka.rs

medijska udruženja se svim snagama trude da upozore Evropu i ostatak sveta šta se u ovoj zemlji dešava, stoga je vlast napravila korak ka uspostavljanju dijaloga s medijskim svetom. Međutim, potreba za tim dijalogom jeste jasan pokazatelj da ovde više ništa ne funkcioniše kako bi trebalo.

Inače, upravo pomenuti izveštaji prikazuju mračne podatke za ostale zemlje koje takođe tonu u medijsku tamu. Stoga postoje naznake da smo svi prepušteni samima sebi.

Domaća novinarska i medijska udruženja se svim snagama trude da upozore Evropu i ostatak sveta šta se u ovoj zemlji dešava, stoga je vlast napravila korak ka uspostavljanju dijaloga s medijskim svetom. Međutim, potreba za tim dijalogom jeste jasan pokazatelj da ovde više ništa ne funkcioniše kako bi trebalo.

Polako počinju da blede i sve one odluke, što cvile za medijskim pluralizmom, istinskom slobodom izveštavanja, poštenim projektnim sufinansiranjem i sveopštom popravkom opustošene medijske scene, koje su usvojene u Medijskoj strategiji. Ako je se više iko i seća.

Umesto zaključka citiraćemo Radeta Đurića, pravnika NUNS-a i istraživača, koji je u tekstu „Medijska (ne)sloboda u izveštaju Saveta Evrope“ dobro primetio sledeće: „Imamo premijerku koja inicira osnivanje Radne grupe, a na istoj toj Grupi napada NUNS i Željka Bodrožića, jer nije reagovao na nešto što nema nikakve veze sa Grupom. Takođe je paradoks da imamo premijerku koja je sedam meseci ranije bila najžešća u osudama novinarkе Ane Lalić na televiziji. Kako da ti onda stvarno pomisliš da oni žele promenu? Ovde se stvara privid da se nešto radi.“

Nikola Krstić,
Nezavisno udruženje novinara Srbije

Zagađenje vazduha i region

BORBA ZA GOLI ŽIVOT

Povećanje smrtnosti, skraćanje životnog veka, rast broja hroničnih bolesti, sve veći zdravstveni troškovi – sve je to cena koju plaćaju građani Zapadnog Balkana zbog zagađenog vazduha koji udišu. Uporedo s porastom broja bolničkih dana, druga posledica je i porast i izgubljenih radnih dana. Šta je sve potrebno da se stvari promene?

Smanjenje zagađenja vazduha je javno-zdravstvena mera koja bi direktno uticala na povećanje kvaliteta života i zdravlja građana, a indirektno na smanjenje stope smrtnosti. Inače, kada je o ovome reč, zemlje regiona su posebno ugrožene, jer zagađenje vazduha ide u kombinaciji s nižim stepenom ekonomskog razvoja, siromaštvom i zdravstvenim sistemima koji su u prilično lošem stanju, što sve ukupno situaciju čini izuzetno opasnom.

Neki od glavnih izvora zagađenja vazduha na Zapadnom Balkanu su: upotreba uglja za proizvodnju energije, sagorevanje uglja i drveta u stambenim i komercijalnim prostorima, industrijske emisije, sagorevanje otpada, poljoprivredne i građevinske aktivnosti, transportna vozila i dizel-generatori. Ovi izvori su jedno od glavnih mesta nastanka praškastih materija (PM_{2,5} i PM₁₀), ozona, azotnih oksida, sumpor-dioksida, ugljen-dioksida i teških metala koji su globalno odgovorni za milione prevremenih smrti godišnje.

Štetni efekti zagađenog vazduha rezultiraju povećanom smrtnošću od moždanog udara, bolesti srca, hroničnih plućnih bolesti, karcinoma pluća i akutnih respiratornih infekcija. Efekti izloženosti su različiti, u rasponu od infekcija donjeg respiratornog trakta pa do, kako je pomenuto, prevremene smrti.

Pored toga, Zapadni Balkan je jedna od regija koja je najpogođenija uticajem klimatskih promena. Poslednjih decenija zabeleženo je značajno povećanje broja toplinskih talasa, kojih danas ima približno dva puta više nego što ih je bilo sredinom 20. veka. Topliji vremenski uslovi pogoduju lakšem formiranju ozona, jednom od glavnih zagađivača tokom toplijeg dela godine. Takođe, topliji vremenski uslovi i veće koncentracije ugljen-dioksida u atmosferi doprinose dužem periodu vegetacije i oprašivanja, što opet doprinosi većoj koncentraciji polena u vazduhu, što može imati i negativne efekte na osobe sa alergijskim smetnjama, ali i na osobe koje boluju od astme.

Ko plaća najskuplju cenu?

Posledice udisanja vazduha lošeg kvaliteta plaćamo svi, s tim da su određene društvene grupe izložene.

Govoreći u brojkama, prema podacima Svetske zdravstvene organizacije za 2016. godinu, u našem regionu oko 13.500 ljudi godišnje prevremeno izgubi život od posledica najgoreg kvaliteta vazduha u čitavoj Evropi.

Potrebno je definisati smanjenje zagađenja vazduha kao nacionalni, regionalni i međunarodni prioritet i integrisati ga u procese planiranja razvoja države i gradova. Najvažnije je da ove mere ne ostanu mrtvo slovo na papiru već da se za njihovo sprovođenje obezbede adekvatni resursi.

Prema **procenama**¹ Evropske agencije za životnu sredinu iz 2012. godine, u zemljama Zapadnog Balkana zagađen vazduh dovodi do 22.670 prevremenih smrti usled prekomernog zagađenja praškastim materijama PM_{2,5}; 1.060 smrti usled prekomernog zagađenja ozonom (O₃); 1.670 smrti usled prekomernog zagađenja azot-dioksidom (NO₂).

Zajednički istraživački centar Evropske unije ističe da zagađenje vazduha u proseku **doprinosi** između 4% i 19% ukupnog prevremenog mortaliteta i smanjuje očekivani životni vek za između 0,4 i 1,3 godine u zemljama Zapadnog Balkana.

¹ U izveštaju Evropske agencije za životnu sredinu za prevremene smrti usled zagađenja vazduha podaci za Srbiju i Kosovo navedeni zbirno s navodom *Including Kosovo, under the UN Security Council Resolution 1244/99.*

Izvor: bos.rs

Ujedinjeni Balkan – za čist vazduh Više o kampanji *Ujedinjeni Balkan za čist vazduh* saznajte **OVDE**.

Zagađenje vazduha ima veći efekat na skraćivanje života starijih ljudi i dece mlađe od pet godina, što je posebno izraženo u zemljama s niskim prihodima. Na globalnom nivou, oko 75% **smrtnih slučajeva** pripisanih zagađenju vazduha događa se kod starijih od 60 godina. Ove činjenice su u decembru prvi put potvrđene i na sudu kada je britanski sud prihvatio medicinske dokaze da je devetogodišnja devojčica umrla od zagađenja vazduha.

Ljudi nižeg ekonomskog i socijalnog statusa često su izloženiji zagađenju vazduha, jer žive u područjima većeg intenziteta saobraćaja i blizu izvora zagađenja, poput elektrana i industrijskih objekata, uz to u većini slučajeva siromašni ljudi rade na prljavim poslovima s profesionalnom izloženošću: isparenjima, praškastim materijama, gasovima i teškim metalima.

Na kraju, zagađenje vazduha dolazi na naplatu i kroz zdravstvene troškove. Procenjuje se da su samo termoelektrane na ugalj na Zapadnom Balkanu odgovorne za ekonomsku štetu na ime zdravstvenih troškova koja iznosi između 1,2 i 3,4 milijarde evra godišnje.

Šta mora da se uradi?

Na osnovu izloženih podataka zaključak je jasan: da bismo spasili ljudske živote i sačuvali javno zdravlje neophodno je što pre poboljšati kvalitet vazduha, ali i javno zdravlje kroz unapređenje zdravstvenih sistema.

Potrebno je definisati smanjenje zagađenja vazduha kao nacionalni, regionalni i međunarodni prioritet i integrisati ga u procese

planiranja razvoja države i gradova. Najvažnije je da ove mere ne ostanu mrtvo slovo na papiru već da se za njihovo sprovođenje obezbede adekvatni resursi. Zato bi zemlje Zapadnog Balkana morale da povećaju novčana sredstva u nacionalnom i lokalnim budžetima za kontrolu zagađenja i odrede prioritete rukovodeći se smanjenjem uticaja emisije zagađujućih materija na stanovništvo i životnu sredinu.

Kako bi se smanjila smrtnost, produžio životni vek i umanjili zdravstveni troškovi udisanja zagađenog vazduha, potrebna je i borba građana odozdo, jer samo solidarno i na regionalnom nivou moguće je rešiti pitanje zagađenja vazduha, koje ne poznaje granice između država Zapadnog Balkana.

Kako bi se unapredio nadzor nad zagađivačima i poboljšao kvalitet vazduha, potrebno je izgraditi multisektorska partnerstva na lokalnom, nacionalnom i regionalnom nivou. Prevenciju nezaraznih bolesti koje su posledica lošeg kvaliteta vazduha treba integrisati među prioritete ekoloških politika. A sve ovo mora biti praćeno borbom protiv klimatskih promena, koje sve više utiču na gotovo sve aspekte života.

I na kraju, kako bi se smanjila smrtnost, produžio životni vek i umanjili zdravstveni troškovi udisanja zagađenog vazduha, potrebna je i borba građana odozdo, jer samo solidarno i na regionalnom nivou moguće je rešiti pitanje zagađenja vazduha, koje ne poznaje granice između država Zapadnog Balkana.

Tekst je napisan u sklopu kampanje Ujedinjeni Balkan za čist vazduh koju je realizovao Evropski fond za Balkan

Pet meseci kasnije ŽIVOT U REALNOSTI BREGZITA

Nakon izlaska Velike Britanije iz Evropske unije, proces prilagođavanja ne pada nikome baš lako, ali građani i privreda Velike Britanije moraju da se naviknu na novu realnost koju žive od 1. januara 2021, a koju su izabrali još 2016. godine. Ostaje pitanje – da li bi danas opet učinili isto?

Nakon skoro pola veka, Velika Britanija se 1. januara 2021. oslobodila stega Evropske unije. Iako je formalno napustila EU još u januaru 2020, narednih 11 meseci provela je u tzv. tranzicionom periodu pregovarajući i dogovarajući uslove saradnje nakon konačnog raskida. Kako se, nakon što smo duboko zagazili u 2021, Velika Britanija i EU snalaze? Koji problemi postoje? Šta je sve propušteno da se reši trgovinskim sporazumom?

Pasoši, prijave, dozvole, sistemi...

Trgovinski sporazum između EU i Velike Britanije uredio je preferencijalne aranžmane u nekim oblastima, uključujući trgovinu robom i uslugama. Njime je promenjen nivo ekonomske integracije koji je postojao dok je Velika Britanija bila država članica EU, a time i ograničeno kretanje ljudi.

Svi građani EU koji žele da putuju u Veliku Britaniju, bilo privremeno ili trajno, od 1. januara moraju da se pridržavaju odredbi britanskog zakona o imigraciji. Sloboda kretanja, kakva je bila pre Bregzita, više nije primenljiva, tako da državljani EU ne mogu putovati niti ući u Veliku Britaniju, a da ne budu bar prijavljeni u sistemu ili im čak ne bude unapred odobren imigracioni status, u zavisnosti od dužine i svrhe ulaska.

Za građane EU koji već žive u Velikoj Britaniji uveden je Sistem registracije i boravka EU državljana (*EU Settlement Scheme*) koji podrazumeva da državljani EU, EEA i Švajcarske moraju da podnesu prijavu Ministarstvu unutrašnjih poslova kako bi nastavili da žive u Velikoj Britaniji nakon 30. juna 2021, pod uslovom da su u Velikoj Britaniji živeli ili boravili pre 31. decembra 2020. godine. Ukoliko im prijava bude odobrena, dobijaju status stalnog nastanjenja ili status koji tome prethodi (*settled and pre-settled status*).

Iako zvuči vrlo jednostavno, kao što to obično biva, u praksi baš i nije tako. Naime, pristiglo je oko 5,3 miliona zahteva, a do momenta pisanja ovog teksta, britansko Ministarstvo unutrašnjih poslova obradilo je 4,98 miliona. Iako u prvi mah to ne zvuči strašno, usled ovog zaostatka 320.000 ljudi bi nakon 30. juna 2021 moglo da izgubi zakonsko pravo da ostane u Velikoj Britaniji. Bez pomenutog sertifikata, oni nisu legalni rezidenti, čime gube neka prava, npr. pravo na lečenje.

Mnoga britanska preduzeća koja izvoze u EU imaju probleme sa izvozom usled komplikovanih birokratskih procedura i nedostatka informacija, te podrške vlasti. Mala preduzeća nemaju mogućnosti da plaćaju advokate ni knjigovođe kako bi nastavila da izvoze za EU, nemaju načina da saraduju s klijentima iz EU, usled čega dolazi ili do prestanka izvoza ili do prebacivanja kapaciteta i filijala u EU.

Ovo pitanje, na osnovu brojnih pristiglih prijavi građana EU koji žive u Velikoj Britaniji, trenutno razmatra i Nezavisni nadzorni organ za sporazume o građanskim pravima (IMA), telo osnovano Sporazumom o povlačenju u svrhu zaštite prava državljana EU i EEA (Islanda, Lihtenštajna i Norveške) u Velikoj Britaniji i Gibraltaru. Ono je sprovelo i istraživanje koje pokazuje da svaki deseti državljanin EU u Velikoj Britaniji razmatra odlazak nakon 30. juna 2021. Najčešće navedeni razlozi su nedostatak poverenja u vladu i osećaj da više nisu dobrodošli, kao i zabrinutost da javna tela neće poštovati njihova prava.

Izvor: [animationsupplies.net](https://www.animationsupplies.net)

Otežan izvoz

Trgovinski sporazumi koji su zaključeni nakon Bregzita sa čak 23 države sadrže klauzule koje proizvođačima u zonama poput slobodnih luka, zabranjuju da koriste poreske olakšice. Ovakvi trgovinski sporazumi su deo vladinog plana za rebalans britanske ekonomije, a slobodne luke predstavljaju područja predviđena za primanje podsticaja u vezi sa carinama, porezima, infrastrukturom, sve u cilju jačanja globalne trgovine.

Međutim, preduzeća koja posluju u slobodnim lukama moraće da plaćaju carine prilikom izvoza gotovih proizvoda u bilo koju od 23 zemlje u kojima Velika Britanija ima trgovinski ugovor nakon Bregzita, za razliku od kompanija koje posluju negde drugde. To je zato što trgovinski sporazumi, o kojima se pregovaralo dok se Velika Britanija spremala da napusti EU početkom ove godine, uključuju klauzule o zabrani koje sprečavaju izvoznike koji su imali koristi od oslobađanja od carine, da imaju koristi od preferencijalnih carinskih stopa utvrđenih trgovinskim sporazumima.

Osim toga, mnoga preduzeća koja izvoze u EU imaju probleme sa izvozom usled komplikovanih birokratskih procedura i nedostatka informacija, te podrške vlasti. Mala preduzeća nemaju mogućnosti da plaćaju advokate ni knjigovođe kako bi nastavila da izvoze za EU, nemaju načina da saraduju s klijentima iz EU, usled čega dolazi ili do prestanka izvoza ili do prebacivanja kapaciteta i filijala u EU.

Ovakve novouvedene i komplikovane procedure za izvoz naročito su uticale na proizvodnju i izvoz mesa, čiji je procenat u prva dva meseca, u poređenju s prva dva meseca 2020. godine, za 52% niži.

Tenzije u Džerziju

U momentu pisanja ovog teksta, aktivne su britansko-francuske tenzije oko Džerzija (teritorije u Lamanšu koja se nalazi između Francuske i Engleske). Francuski ribari blokirali su luku Sen Helije, preko koje se snabdeva Džerzi, u znak protesta

Nezavisni nadzorni organ za sporazume o građanskim pravima (IMA) je sproveo i istraživanje koje pokazuje da svaki deseti državljanin EU u Velikoj Britaniji razmatra odlazak nakon 30. juna 2021. Najčešće navedeni razlozi su nedostatak poverenja u vladu i osećaj da više nisu dobrodošli, kao i zabrinutost da javna tela neće poštovati njihova prava.

zbog uskraćivanja njihovih ribolovnih prava nakon Bregzita, optužujući vlasti iz Džerzija da krše odredbe sporazuma o trgovini i saradnji postignutog između EU i Velike Britanije krajem decembra prošle godine, na šta je Velika Britanija poslala dva patrolna čamca.

A koje to odredbe Velika Britanija krši i da li ih krši?

Kada je Velika Britanija napustila jedinstveno tržište i carinsku uniju EU 31. januara 2020, i nakon prelaznog perioda, i zajedničku ribarsku politiku koja je uređivala ovu oblast od 70-ih godina 20. veka. U okviru sporazuma o trgovini i saradnji EU i Velike Britanije postoji novi sporazum o ribarstvu između EU i Velike Britanije koji francuskim ribarima nudi nastavak statusa kvota u zoni između šest i dvanaest milja od britanskih obala do

2026, pod uslovom da dokažu da su i pre delovali u tim vodama, i to najmanje deset dana tokom perioda od 12 meseci u prethodne tri godine. Vlasti u Džerziju su objavile listu na kojoj se nalazi 41 francuski brod duži od 12 metara, koji ispunjavaju ove uslove i koji su dobili dozvolu, dok 17 većih brodova nije moglo da pruži potrebne dokaze, nakon čega su uvedeni novi uslovi za dobijanje dozvola.

Novi uslovi podrazumevaju nova pravila kada je u pitanju industrijski ribolov kojim francuski brodovi navodno uništavaju morsko dno i poštovanje zatvaranja ribolovnog područja za gnežđenje deverika na mali period kako bi se sproveda naučna istraživanja. Francuska vlada je reagovala i navela da su ti uslovi ništavni i nevažeći s obzirom na to da o njima nije razgovarano niti su bili dogovoreni, nakon čega je i zapretila da, prema sporazumu o Bregzitu, ima pravo da uzvрати zbog kršenja sporazuma i da će to učiniti isključivanjem električne energije Džerziju.

Evropska komisija je stala na francusku stranu i optužila Veliku Britaniju za kršenje sporazuma zbog toga što London, odnosno, krunski posed Džerzi nije unapred upozorio na nove uslove za ribarenje u svojim vodama.

Izvor: velta.co.uk

Kao što se vidi, u prvih nekoliko meseci nakon i formalnog Bregzita, iskrsavaju problemi. Čini se da proces prilagođavanja ne pada nikome baš lako, ali građani i privreda Velike Britanije moraju da se naviknu na novu realnost koju od 1. januara 2021. žive, a koju su izabrali još 2016. godine. Ostaje pitanje – da li bi danas opet učinili isto?

*Tamara Arsić,
Beogradska otvorena škola*

Druga faza dijaloga vlasti i opozicije

UDARANJE U KLIN I PLOČU

Čak i najpućenijima u ovdašnji život opozicionih stranaka je verovatno komplikovano da shvate partijske podele i nemogućnost usaglašavanja oko makar jedne ključne stvari u pregovorima. Srbija ima stranačku kakofoniju, svi žele uglavnom iste stvari, ali skoro da niko nikog ne sluša.

Leto 2019. godine. Zdravi ljudi, otvorene granice, odmori, šetnje, protesti, Savez za Srbiju (šta to beše?) i okrugli sto vlasti i opozicije, uz prisustvo predstavnika civilnog sektora (Fond za otvoreno društvo, CRTA, CeSID). Tema – izborni uslovi. Izbori – redovni parlamentarni predviđeni za 26. april 2020. godine.

Serijski sastanaka, pregovora, uz skromno učestvovanje evro-parlamentaraca, urodila je plodom: izabrano je pet novih članova Regulatornog tela za elektronske medije (REM) i cenzus je spušten sa pet na tri odsto. Uslovi našminkani, izbori primamljivi.

U međuvremenu je izbila pandemija i izbori su odloženi. Nelegalno i nelegitimno, izbori su pomereni za jun i time su izašli iz zakonskog okvira. No, ko mari za ustavne, zakonske i proceduralne trice i kućine, kako su prošli izbori? Rezultati nisu bili onakvi kakvim su se verovatno nadali vlastodršci,

Od početka 2021. godine spekulisalo se o početku druge faze dijaloga. Paralelno sa spekulacijom o vremenu tekla je i ona o formaciji i pregovaračkoj platformi opozicije. I upravo se u ovome – u formaciji i pregovaračkoj platformi – ogleda sva bezidejnost i razjedinjenost ovdašnje opozicije.

odgovorni za izbornu atmosferu i uslove. Procentualno veći i politički snažniji deo opozicije nije iskoristio poklon cenzus i bojkotovao je izbore smatrajući da nema uslova, pogotovo medijskih, za fer i poštene izbore. Bojkot je za posledicu imao novi, gotovo jednopartijski sastav Narodne skupštine, jer čak i one opozicione partije koje su se odlučile za izlazak na izbore nisu prešle sniženi cenzus. Najsnažnija politička partija

Izvor: n1info.com

ostvarila je odličan rezultat, uz procenat izlaznosti nešto manji od 50%. Nakon ubedljive pobede, predsednik Srpske napredne stranke i predsednik Srbije Aleksandar Vučić, ne sačekavši ni izglasavanje nove Vlade, najavio je vanredne parlamentarne izbore za najkasnije dve godine, negde uoči predsedničkih i beogradskih izbora 2022. godine.

Zašto se neizglasana Vlada oročava? Zašto predsednik najavljuje izbore, nije li izborna dinamika predviđena zakonom? Da li su izbori uopšte vanredni ukoliko su uredno najavljeni? Mnogo je pitanja za razmišljanje.

Istovremeno održavanje izbora na više nivoa vratilo je u fokus izborne uslove. Možda to ne bi bio slučaj da opozicija već odavno nije pikirala beogradske izbore, imajući na umu da u administrativnom centru Republike uživaju najveću podršku, ali, prema najnovijim istraživanjima, i dalje manju od vladajuće koalicije. Beogradski izbori su viđeni kao prilika za ugrožavanje vlasti Srpske napredne stranke. Sve to ponovo otvara pitanje o uslovima, o drugoj fazi dijaloga.

Mnogo kolona, kilav dijalog

Od početka 2021. godine spekulisalo se o početku druge faze dijaloga. Paralelno sa spekulacijom o vremenu tekla je i ona o formaciji i pregovaračkoj platformi opozicije. I upravo se u ovome – u formaciji i pregovaračkoj platformi – ogleda sva bezidejnost i razjedinjenost ovdašnje opozicije. Stranke koje su bojkotovale izbore podelile su se u dve pregovaračke kolone.

Jednu kolonu opozicionih partija čini tzv. proevropska opozicija. Među njima najprepoznatljivija politička figura, ne zbog svojih političkih kvaliteta već zbog medijskih fabrikovanih priča vezanih za njegovo poslovanje, jeste Dragan Đilas, predsednik Stranke slobode i pravde. Pored njega, tu su lideri: Demokratske stranke, Pokreta slobodnih građana, Zajedno za Srbiju, Pokreta za preokret i profesor Đorđe Pavićević, član političkog saveza inicijative Ne davimo Beograd. Iz pravca ove kolone, jedini ispravni dijalog je onaj koji se odvija pod pokroviteljstvom parlamentaraca Evropske unije u sastavu: Tanja Fajon, Vladimir Bilčik, Eduard Kukan i Knut Flekenštajn. Bliski ovoj koloni su i partija nekadašnjeg predsednika Republike Borisa Tadića Socijaldemokratska stranka i Nova stranka.

Evroparlamentarci su u pripreмноj fazi međustranačkog dijaloga održali konsultacije sa sve tri kolone i upoznali se s njihovim pregovaračkim platformama. Treću je, zbog njene prirode, predstavljao samo Ivica Dačić, koji je evroparlamentarcima predstavio platforme stranaka koje ne žele posredovanje stranaca u dijalogu. Zauzvrat je očekivao da od Tanje Fajon i Vladimira Bilčika dobije platforme prve i druge kolone.

Drugu kolonu opozicionih partija čine stranke i pojedinci okupljeni oko Vuka Jeremića, nekadašnjeg Đilasovog kolege iz doba velike i značajne Demokratske stranke. Jeremićeva Narodna partija, Dveri i Skupština slobodne Srbije smatraju da stranke koje su izdale (izdaja, najdominantnija reč u srpskom političkom životu!) bojkot ne zaslužuju da pregovaraju o izbornim uslovima (čitaj: Pokret slobodnih građana i Zajedno za Srbiju), te nije moguće biti u istoj koloni s njima.

Prva i druga kolona imaju identičan zahtev – osloboditi medije, ali taman posla da se združenim snagama bore za identičan cilj.

Da postoji još jedna kolona, jedan deo pregovora o izbornim uslovima postarala se Narodna skupština Republike Srbije i njen predsednik Ivica Dačić. Okupljeni oko ideje da međustranački dijalog domaća politička scena može da izvede bez posrednika, preciznije bez stranaca, na poziv Ivice Dačića u Skupštini su se sastali i razgovarali predstavnici stranaka: Dosta je bilo, Demokratska stranka Srbije, Dveri, Srpska radikalna stranka, Pokret obnove Kraljevine Srbije, Liberalno demokratska partija i Zavetnici. Sastanku je prisustvovao predsednik Republike, što je ovoj koloni donelo medijsku vidljivost, a svi prisutni su sastanak opisali kao konstruktivan.

Evroparlamentarci su u pripreмноj fazi međustranačkog dijaloga održali konsultacije sa sve tri kolone i upoznali se sa njihovim pregovaračkim platformama. Treću je, zbog njene prirode, predstavljao samo Ivica Dačić, koji je evroparlamentarcima predstavio platforme stranaka koje ne žele posredovanje stranaca u dijalogu. Zauzvrat je očekivao da od Tanje Fajon i Vladimira Bilčika dobije platforme prve i druge kolone.

Čak i najupućenijima u srpski opozicioni, stranački život je verovatno komplikovano da shvate partijske podele i nemogućnost usaglašavanja oko makar jedne ključne stvari u pregovorima. Dijalog je najproduktivniji kada postoje dve jasno

Izvor: europeanwesternbalkans.rs

pozicionirane strane, s jasno utemeljenim stavovima. Cilj dijaloga je da približi stavove po određenim pitanjima u okviru određene teme. Umesto toga, Srbija ima stranačku kakofoniju, jer svi žele uglavnom iste stvari, ali skoro da niko nikog ne sluša, te su posledica toga nerazumevanje i konfrontacija koje će neminovno uticati na ishod dijaloga.

Veća angažovanosti predstavnika Evropske unije, uz prepiranje u opozicionim redovima čini drugu fazu dijaloga značajno (ne)ozbiljnijom. Nije zahvalno prognozirati ishod razgovora, ali je u redu biti obazriv i primetiti da ne treba puno nade polagati u uspešnost dijaloga, šta god pod tim podrazumevali.

Da li to znači novi bojkot ili bojkot samo jednog nivoa izbora, ostaje da se vidi. Dotad gledaoci ove drame čekaju nastavak u junskoj epizodi međustranačkog dijaloga vlasti i opozicije.

*Branislav Cvetković,
Beogradska otvorena škola*

Dijalog promena

PODRŠKA REFORMAMA KROZ STALNI RAZGOVOR

Građani mogu da pruže podršku određenom pitanju samo ako isto razumeju i imaju dovoljno podataka o onome za šta se traži njihov glas. Upravo zato je važno promovisati dijalog koji je zasnovan na dokazima i podacima (*evidence based*), a što će biti jedan od zadataka predstojećeg projekta Beogradske otvorene škole.

Dijalog je jedan od osnovnih fenomena čovekovog odnosa prema svetu, drugima i zajednici, u osnovi je svake kulture, naročito evropske. U kontekstu evropskih integracija i pristupanju Republike Srbije EU, dijalog se vidi kao srž i esencijalan alat kako bi se osiguralo učestvovanje i uključivanje svih relevantnih aktera u tom procesu, od običnih građana u malim lokalnim zajednicama pa do predstavnika vlasti.

Evropska komisija je u svom Saopštenju o politici proširenja EU za 2020. godinu i izveštaju za Republiku Srbiju prepoznala civilno društvo kao ključnu komponentu demokratskog sistema i dala preporuku da ga državne institucije prepoznaju i na taj se način odnose prema njemu.

Prema podacima Izveštaja, u januaru 2020. godine:

- Vlada je usvojila smernice za uključivanje OCD u radne grupe za izradu propisa i javnih politika;
- Vladina Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom izradila je bazu podataka o kontakt tačkama OCD u javnim institucijama i lokalnim samoupravama;
- smanjena je upotreba hitnih procedura za usvajanje zakona, što potencijalno omogućava više vremena za konsultacije u procesu donošenja zakona.

U cilju pružanja podrške uspostavljanju dijaloga između civilnog i javnog sektora, Beogradska otvorena škola će od 2021. do 2023. godine sprovesti projekat *Dijalog promena: Podrška reformama kroz saradnju organizacija civilnog društva i javnih vlasti*. Građani mogu da pruže podršku određenom pitanju samo ako isto razumeju i imaju dovoljno podataka o onome za šta se traži njihov glas. Upravo zato je važno promovisati dijalog koji je zasnovan na dokazima i podacima (*evidence based*), a što će biti jedan od zadataka

DIJALOG KAO ODNOS I KRETANJE

Dijalog se definiše kao razgovor između dve ili više osoba. Može se odnositi na pregovore između dve ili više grupa kako bi se rešio neki problem, razrešile nesuglasice i slično. Na važnost dijaloga ukazuje i sama njegova etimologija: *dia* u starogrčkim složenicama označava kretanje, međusobni odnos, rastavljanje i nadmetanje, te upućuje na obligatornu, komunikativnu formu spram drugog koji učestvuje u razgovoru (*dijalogu*), dok se *logos* –izvedenica od glagola *lego*, prevodi kao govoriti, besediti, izjaviti.

projekta *Dijalog promena*. Da bi konsultativni proces dao rezultate, a zainteresovana javnost pružila kvalitetan doprinos pregovaračkom procesu, potrebno je da odgovorne institucije i zainteresovana javnost budu u konstantnom dijalogu, jer se upravo na taj način ostvaruju preduslovi za uspešan završetak kako pregovora za članstvo u EU, tako i za uspešno rešavanja problema i izazova u lokalnim zajednicama, u cilju ostvarivanja pozitivne promene.

Dijalog treba da doprinese stvaranju podsticajnog okruženja koje će obezbediti sve neophodne preduslove za ostvarenje ovih ciljeva i punu primenu pravnih tekovina EU. Ovo nije moguće uraditi bez odgovornog (odgovornost prema postavljenim ciljevima i preuzetim obavezama u toku pregovora, odgovornost prema građanima), transparentnog (dostupne informacije i njihova blagovremena razmena) i inkluzivnog

ДИЈАЛОГ ПРОМЕНА

ПОДРШКА РЕФОРМАМА КРОЗ САРАДЊУ
ОРГАНИЗАЦИЈА ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА
И ЈАВНИХ ВЛАСТИ

Izvor: dijalogpromena.bos.rs

(aktivno uključivanje javnosti, partnerski pristup i korišćenje potencijala i resursa svih zainteresovanih strana) dijaloga.

Projekat *Dijalog promena* odgovaraće na postojeće izazove u saradnji organizacija civilnog društva i javnih vlasti u Srbiji prilikom donošenja odluka i kreiranja javnih politika za rešavanje konkretnih problema u zajednici. Projekat će doprineti i povećanju vidljivosti, razumevanju i sveukupnom prihvatanju dijaloga kao ključnog instrumenta za donošenje odluka i

Projekat Dijalog promena odgovaraće na postojeće izazove u saradnji organizacija civilnog društva i javnih vlasti u Srbiji prilikom donošenja odluka i kreiranja javnih politika za rešavanje konkretnih problema u zajednici. Projekat će doprineti i povećanju vidljivosti, razumevanju i sveukupnom prihvatanju dijaloga kao ključnog instrumenta za donošenje odluka i rešavanje problema od javnog interesa.

rešavanje problema od javnog interesa. U okviru projekta će biti uključeno najmanje 100 organizacija civilnog društva koje će ojačati svoje tehničke kapacitete zahvaljujući mentorskoj podršci, saradnji sa istraživačima, kao i dodatnoj podršci za sticanje znanja, te njenoj primeni u procesima donošenja odluka. Na adresi www.dijalogpromena.bos.rs upravo je u toku Poziv za prvi ciklus za mentorsku i finansijsku podršku koje će tokom trajanja projekta dobiti najmanje 40 organizacija civilnog društva za sprovođenje projekata usmerenih na institucionalne promene u više različitih oblasti javnih politika.

*Marina Lukić,
Beogradska otvorena škola*

BOŠ
BEOGRADSKA
OTVORENA
ŠKOLA

CIVILNO DRUŠTVO ZA
UNAPREĐENJE PRISTUPANJA
SRBIJE EVROPSKOJ UNIJI

Švedska
Sverige

Beogradska otvorena škola
Bulevar oslobođenja 177,
11000 Beograd, Srbija

T: +381 60 3061 342

E: eupregovori@bos.rs

W: eupregovori.bos.rs i www.bos.rs

S: facebook.com/bos.rs

PROGOVORI O PREGOVORIMA

Stalo nam je do vašeg mišljenja –
ukoliko imate komentar, kritiku ili sugestiju
kako da poboljšamo Bilten, javite nam
se na mejl eupregovori@bos.rs.

Ukoliko ne želite da nastavimo da vam šaljemo Bilten,
o tome nas možete obavestiti na isti mejl.

Molimo vas da imate razumevanja ukoliko vam
nakon odjave stigne naredni broj Biltena –
sistemu treba vremena da prepozna
izmene u broju pretplatnika.